

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Petri Danielis Huetii Demonstratio Evangelica

Huet, Pierre Daniel

Parisiis, 1679

III. Defenditur testimonium ex Malach. 1. 10, 11.

urn:nbn:de:hbz:466:1-16260

Dei mei, & nomen civitatis Dei mei nova Jerusalem, qua descendit de celo à Deo meo, & nomen meum novum. Et Apoc. 2. 17.

Apoc. 21. 1, & seq. Et vidi calum novam & terram novam. Primum enim calum & prima terra abiit, mare jam non est. Et ego Johannes vidi sanctam civitatem Jerusalem novam descendentem de celo à Deo, paratam sicut sponsam ornata viro suo . . . . . Et dixit qui sedebat in throno, Ecce nova facio omnia. Et dixit mihi, Scribe quia hæc verba fidelissima sunt & vera.

Defendantur
testimonia ex
Isa. 43. 18,
& seq. & ex
Isa. 66. 22,
23.
1. Cor. 5. 17.

Col. 2. 16.

Defendantur
testimonia ex
Jerem. 31. 31,
& seq. & ex
Malach. 4.
4. & seq.
Mal. 4. 4.

Mal. 4. 5.

Matth. 11. 13.

Mal. 4. 6.

Jerem. 31. 33,
& seq.

Mal. 1. 10, 11.

Defendantur
testimonium
ex Malach.
1. 10, 11.

I. **Q**UEM è quadragesimo tertio Isaïæ capite locum deprimimus, Messia temporibus non Paulus solum adscribit in altera ad Corinthios, cum ait: *Si qua ergo in Christo nova creatura, vetera transierunt; ecce facta sunt omnia nova;* sed & Thalmudicus liber Beracoth. Isdem temporibus adscribit quoque Rabbini sententiam alteram ex sexagesimo sexto capite Isaïæ, ubi non statis ac certis diebus, sed continenter, nulloque intermisso tempore, vel dierum habito discrimine, futurum vaticinatur ut ad Dei cultum homines conveniant. Quibus consonant ista Pauli ad Colossenses: *Nemo ergo vos judicet in cibo, aut in potu, aut in parte diei festi, aut neomenia, aut sabbathorum; quæ sunt umbra futurorum: corpus autem Christi.*

II. Nobilissimum etiam Jeremiæ oraculum è tricesimo primo capite R. Moses ben Nachman refert ad Messia ætatem, ut dixi in Propositione septima. Inepta vero est, quam proponit R. David Kimchi, interpretatio: non novam enim præsignificari legem statuit, sed priscam illam Mosis in Judæorum animos insinuandam penitus & obsignandam. Tum Malachia suffragium ambit, cujus præceptum hoc est: *Memento legis Moysi servi mei, quam mandavi ei in Horeb ad omnem Israël, præcepta & judicia.* Unde colligit Malachiam, postremum Prophetarum, hæc præceptione, non vaticinia tantum sua, sed & aliorum Prophetarum claudentem, aperte docere, in unica Lege Mosaica esse acquiescendum, nec aliam porro expectari debere. Sed hominis commentum liquido refellunt ipsa verba Jeremiæ, quibus non solum promittit Deus futurum, ut novum foedus paciscatur cum Israëlitis, sed foedus etiam illud novum veteri opponit, ipsumque adeo vetus excludit, ut pote quod ab Israëlitis violatum & solutum sit. *Feriam, inquit, domui Israël, & domui Juda foedus novum, non secundum pactum quod pepigi cum patribus eorum, in die qua apprehendi manum eorum, ut educerem eos de terra Egypti; pactum quod irritum fecerunt, & ego dominatus sum eorum, dicit Dominus.* Ad Malachia vero testimonium quod attinet, id sibi vult, observandam esse quidem Legem Mosis, sed tamen, quoad per novam Christi legem abrogetur, quod & indicant quæ proxime subjicit: *Ecce ego mittam vobis Eliam Prophetam, antequam veniat dies Domini magnus & horribilis.* Ac si diceret fore ut ad Johannem usque Lex vigeat: quod clarius pronuntiavit Christus Jesus apud Matthæum: *Omnes Propheta & lex usque ad Johannem prophetaverunt; & si vultis recipere, ipse est Elias qui venturus est: quæ planissima est Malachiana illius ἀποφασίς interpretatio.* Addit Malachias de Elia illo venturo: *Et convertet cor patrum ad filios, & cor filiorum ad patres eorum; ne forte veniam, & percutiam terram anathemate.* Nempe hoc ipsum foedus novum est, quod icturum se pollicetur Deus hoc loco Jeremiæ quem scrutamur: *Sed hoc erit pactum, quod feriam cum domo Israël post dies illos, dicit Dominus: dabo legem meam in visceribus eorum, & in corde eorum scribam eam; & ero eis in Deum, & ipsi erunt mihi in populum. Et non docebit ultra vir proximum suum, & vir fratrem suum, dicens, Cognosce Dominum: omnes enim cognoscent me, à minimo eorum usque ad maximum, ait Dominus: quia propitiabor iniquitati eorum, & peccati eorum non memorabor amplius.* Accedit Malachia ipsius testificatio, quo meliorem ipsi interpretem dare non possimus: *Non est, inquit, mihi voluntas in vobis, dicit Dominus exercituum, & munus non suscipiam de manu vestra: ab ortu enim Solis usque ad occasum, magnum est nomen meum in gentibus, & in omni loco sacrificatur & offertur nomini meo oblatio munda; quia magnum est nomen meum in gentibus, dicit Dominus exercituum.*

III. Quæ Malachia sententia, ut illustis est in primis ac splendida, cum eam popularibus suis vitio ac dedecori verti intelligerent Rabbini, pro sua vafriritie perveris etiam interpretationibus eludere tentarunt. Sunt qui dicant, Deum id sibi velle, Quantumlibet in idolis, vel stellis, minutisque Diis compluribus colendis effusa sit Ethnicorum impietas, unum tamen summum, ac supremum Deum venerantur, quod

mihī longe est gratissimum. Hujus expositionis auctor est R. Selomoh Jarchi, assertores R. David Kimchi & R. Aben Ezra. Ea vero quam absōna sit & falsa, liquet ex eo quod inter gentes idolorum cultui addictas obscura sit supremi Dei ac fere nulla notitia, neque ulla ipsi sacrificia fiant. Id ergo quodcunque honoris est, impiis ceremoniis ac nefario cultu idolis exhibito, tot vero Dei functionibus vetito conjunctum, videant quo jure, quave ratione *oblationem mundam* appellare queant. Impia quidem hæc est & absurda interpretatio; commentitia vero & ad arbitrium conficta altera, quam proponit idem Jarchi, Deum nempe significare, Judæorum qui inter Gentes dispersi versantur comprecationes sibi etiam sine victimis futias perplacere. Quæ cum Prophætæ verbis pugnant ex aduerso: quippe honores à gentibus sibi habitos Deus opponit cultui à Judæis præstito, & apertis verbis affirmat sibi ab his sacrificari: id enim sonant verba hæc: *Munus non suscipiam de manu vestra*. Aliam præterea prædictionis hujus explicationem, haud minus futilem, proponunt David Kimchi & Aben Ezra, hanc videlicet; Si à Gentibus, itidem ut à vobis, munera mihi offerri vellem, munda ea & selecta offerrent, vos vero strigolæ & male habitas hostias mihi offertis. Atqui non lege aliqua seu conditione propositio hæc conjuncta est, sed simplex, nec id fore, aut fieri posse, sed esse reip̄a ac fieri dixit Deus. Cum igitur in testimonio hoc retundendo vana sit Rabbīnorum opera, germanus ei sensus restituendus est. Primum cum munera Judæorum respuere se pronuntiat Deus, abrogatio Mosaica legis futura notatur. Tum adjicit agnitas fore nomen suum gentes, & per totum orbem mundis offermentis sese propitium iri. Ante Christi Jesu ortum haudquaquam id contigit; tum enim mundum pene universum profana religio infidebat. Statim vero post Jesum superstitiones suas dederunt homines, & cunctas regiones Christi doctrina pervasit; adeo ut ad hanc diem puris sacrificiis Deus placeret. Purum autem sacrificium, & *oblationem mundam*, in animi omni noxarum labe purgati, & ad Dei obsequium parati, sinceritate & candore positam esse perspicias ex consentaneis Jeremiæ & Malachiæ testimoniis, quæ proxime recitavimus. Tunc autem mundus ille ac sincerus cultus Deo præstitus est, cum veterem abrogavit Christus Jesus. Id quod declaravit ipse aperte, cum Samaritanæ mulieri diceret: *Venit hora, & nunc est, quando veri adoratores adorabunt Patrem in spiritu & veritate*. Hæc nimirum offeruntur *spirituales hostia, acceptabiles Deo per Jesum*. *Christum*. Ad Malachiam profecto respexisse videtur Paulus, cum scriberet ista ad Timotheum: *Volo ergo viros orare in omni loco, levantes puras manus sine ira & discipulatione*. Sed & aliud præterea sacrificium, proprie ac stricte sumtum, Malachiæ verbis adumbratur, incurmentum nempe, quod Deo in Ecclesia Christi offertur quotis quibusque diebus. Geminum igitur hic notatur & prædicatur sacrificium, vel latius sumto vocabulo sacrificii, quod sit per preces ac vota puro pectore concepta; vel stricte sumto, ejus videlicet quod fit ad altaria per Sacerdotes Christi. Jure ergo vestuisti Ecclesiæ Patres, Justinus, Irenæus, Cyprianus, alique plures, testimonio hoc, sic tanquam validissimo telo, adversus Judæos dimicarunt.

IV. Attingendum hic quoque obiter, quod infra exponemus, Josuam in locum defuncti Moſis suffectum, symbolum esse legis Christi Jesu, per quam Moſis abrogata lex est. Deinde quemadmodum secunda circumcissionis auctor Josue Ebræis fuit, ita per Jesum Christum circumciduntur corda nostra; & hæc quidem secunda circumcissio est, cum vetus Mosaica truncaret corpus, nova hæc animum purget. Denique quod præca Lex abolita sit, recte concludit Tertullianus Christum venisse. *Imprimis*, inquit, *definiendum est, non potuisse cessare Legem antiquam & Prophetas, nisi venisset is qui per eandem Legem, & per eosdem Prophetas venturus annuntiabatur*.

V. Atenim aternitatem Mosaicæ Legis sibi promissam objiciunt Judæi. *Erit vobis hoc legitimum sempiternum*, inquit Dominus. Et alibi: *Quod præcipio tibi, hoc tantum facito Domino: nec addas quicquam, nec minuas*. Ex quibus verbis colligit Maimonides in Misna sua, libro De fundamentis legis, Legem esse aternam, nec ulli mutationi obnoxiam. Nos vero alibi docuimus, voces illas, *עולם*, & *לעולם*, & *עו*, *עליו*, non semper aternitatem temporis, sed sæpe diuturnitatem; non semper infinitum tempus, sed sæpe indefinitum, quandoque etiam finitum notare. Nihil autem facit ad rem testimonium è Deuteronomio petiitum: nam, ut optime pro nobis respondet R. Joseph Albo, libro tertio Fundamentorum, capite decimo sexto, moneatur hoc præcepto, ne Legem vel addendo, vel detrahendo refingere audeamus. Sibi vero eam penitus abolendi jus Deus non detrahit. Sed opprimamus Judæos auctoritate Magistrorum suorum. Est in Thalmudis libro Avoda Zara, ab Elia traditum fuisse, sex annorum millibus definitam esse mundi diuturnitatem, quorum priora duo

Joh. 4. 23.

1. Petr. 2. 5.

1. Tim. 2. 8.

Justin. Dial.

cum Tryph.

Iren. libr. 4.

cap. 31.

Cyp. Testim.

libr. 1. cap. 16.

Jesue Moſi

suffectus, & se-

cunda Ebræoru

per Josuā sa-

cra circumcisio,

symbola sunt

Christiane le-

gis Mosaicæ

abrogantis.

Resilluntur

argumentum.

Exod. 10. 21.

Levit. 16. 29.

Deut. 12. 32.